

Dkt. Jim Spiegel, Falsafa ya Dini, Kipindi cha 13, Miujiza

© 2024 Jim Spiegel na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. James Spiegel katika mafundisho yake kuhusu Falsafa ya Dini. Huu ni kipindi cha 13, Miujiza.

Dai kuu na muhimu la mtazamo wa Kikristo ni kwamba Yesu Kristo alifufuka kutoka kwa wafu.

Alikufa, akazikwa, na siku ya tatu, akafufuka, na huo ni muujiza. Huo ndio muujiza muhimu zaidi katika historia yote ya mwanadamu. Kwa hivyo kiini cha imani ya Kikristo ni dai hili la muujiza, na bila shaka, huo sio muujiza pekee ambao Wakristo wanaamini.

Kuna miujiza mingi iliyoelezwa katika Agano la Kale, na katika Agano Jipya, huduma ya Yesu ilionyeshwa na aina zote za uponyaji, kugeuza maji kuwa divai na kutembea juu ya maji. Kwa hivyo, Wakristo, ili kuwa Waorthodoksi, lazima wathibitishe kwamba miujiza ni halisi, kwamba imetokea, na Wakristo wengi wangesema kwamba inaendelea kutokea leo. Sawa, kwa hivyo swali lililo mbele yetu hapa ni, imani hii ina mantiki gani kutoka kwa mtazamo wa kifalsafa tu, na ni aina gani za pingamizi zimefanywa kwa imani katika miujiza, na tunawezaje kuitikia hiyo? Kwa hivyo labda tukio kuu katika Agano la Kale lilikuwa wakati Waisraeli waliongozwa kutoka utumwani.

Walikuwa watumwa walioachiliwa na hatimaye ilibidi watembe katika Bahari Nyekundu baada ya Mungu kuyagawanya maji. Mara tu walipofanikiwa kuvuka, maji yalirudi nyuma, na wanajeshi wote wa Misri wakauawa. Hilo ni tukio muhimu la kimiujiza linalohusiana na muujiza mwingine, muujiza mbaya, pamoja na kuuawa kwa wazaliwa wa kwanza kote Misri ambao unakumbukwa na Pasaka.

Kwa hivyo, kuna matukio mengi ya miujiza kama hayo katika Agano la Kale, tena, na pia katika Agano Jipya. Muhimu zaidi, nilibainisha ufufuo wa Kristo. Kwa hivyo, wataalamu wa asili wanapinga madai haya na wanasisitiza kwamba miujiza yoyote haiwezekani au kwamba, kwa vyovyote vile, mtu huwa hana haki ya kuamini kwamba muujiza umetokea, hata kama miujiza, kimsingi, inawezekana.

Kwa hivyo, tutazungumzia hoja kadhaa zinazokosoa imani katika miujiza, lakini kwanza, hebu tutofautishe kati ya kategoria au aina tofauti za miujiza. Hapa, tunazungumzia nini? Tunazungumzia kuhusu kitendo maalum cha kimungu ambapo Mungu hufanya aina ya ajabu ambayo inaweza kuwa au inaweza kuwa tofauti au

kupingana na sheria ya asili. Katgoria mbili ambazo zimetofautishwa ni katgoria ya miujiza ya dharura, ambayo hutokana na bahati mbaya ya ajabu ya kundi la matukio.

Ninaamini ni Win Corduan katika sura aliyoandika kuhusu mada hii anayetumia kielelezo cha bili na ombi la kazi ambapo una mtu anayeomba kazi katikati ya jiji. Anaweka pamoja vifaa vyake vya maombi, anaviweka kwenye bahasha, na anaweka bahasha kwenye sanduku la barua. Labda hii ni kielelezo cha zamani, lakini kwa kutumia barua ya snail mail huweka ombi kwenye barua, na bila Bill kujua, bahasha hiyo hupenya, na kupasuka kwenye sanduku la barua na kuishia chini.

Inaonekana kama haitafika benki, ingawa Bill na familia yake wanaomba apate kazi hiyo. Kinachotokea ni upepo mkali unavuma juu kwenye bahasha hiyo wakati gari la kubeba mizigo linapita, na linatua kwenye kitanda cha gari hili la kubeba mizigo. Dereva wa lori anaendesha gari katikati ya jiji na anaenda mbele ya benki ambayo Bill ameomba, na wakati huo huo, upepo mkali unavuma nje kwenye barabara ya watembea kwa miguu wakati binti wa rais wa benki anapotembea na kuona jina la baba yake au mama yake kwenye bahasha, anampa rais wa benki, na Bill anapata kazi hiyo.

Sasa, hakuna nilichoelezea hapo katika hali hiyo kilichokuwa kinyume cha sheria ya asili. Upepo huvuma kila siku, na hakuna kitu cha ajabu hapo, lakini ni mchanganyiko huu wa matukio. Haiwezekani kwamba ikiwa mtu atagundua kwamba hivi ndivyo maombi ya Bill yalivyofika benki na jinsi hatimaye alivyopata kazi, tungeshawishika sana kusema, sawa, hiyo ilikuwa muujiza.

Kwa hivyo hizo zingekuwa aina ya kielelezo cha kuigiza, lakini inaelewa wazi jinsi muujiza wa dharura ulivyo tofauti na muujiza wa ukiukaji. Miujiza ya ukiukaji hutokea kutokana na ukiukaji dhahiri wa sheria ya asili. Hii ingejumuisha visa ambapo, tuseme, mtu hupona ghafla kutokana na ugonjwa usiotibika, labda uvimbe hupotea usiku kucha, au mtu hupata macho ghafla baada ya kuwa kipofu, tuseme, tangu kuzaliwa, au mtu huanguka kutoka jengo la ghorofa 10 kwenye lami na kuondoka bila jeraha.

Kila moja ya hayo, tungesema, hakika inaonekana kama aina fulani ya ukiukaji wa sheria ya asili. Mkosoaji muhimu zaidi wa miujiza katika historia ya kifalsafa ni David Hume. Katika Uchunguzi wake Kuhusu Uelewa wa Kibinadamu, anatoa hoja dhidi ya imani katika miujiza, ambayo imetafsiriwa kwa njia mbili tofauti.

Kwa hivyo, tutaangalia matoleo au tafsiri zote mbili za hoja ya Hume. Mojawapo ni hoja ya kimetafizikia, au tafsiri ngumu ya Hume, ambayo inahitimisha kwamba miujiza haiwezekani kimsingi. Katika tafsiri hii ya hoja ya Hume, miujiza, kwa ufafanuzi, ni ukiukaji wa sheria za asili, na sheria za asili zinafanana bila kubadilika.

Hakuna tofauti katika sheria za asili. Ndiyo maana tunaziita sheria kwa sababu hakuna tofauti. Hitimisho hapa, basi, ni kwamba miujiza haiwezi kutokea.

Kimsingi, haiwezekani miujiza kutokea. Hiyo ndiyo tafsiri ngumu ya Hume, ambaye anasema kwamba miujiza haiwezi kutokea. Kwa hivyo, tuseme nini kuhusu hili? Hitimisho hakika linafuata.

Ikiwa dhana ni kweli, basi miujiza haiwezi kutokea. Kwa hivyo, ni nini kibaya na hoja hiyo? Naam, ni hoja ya mviringo. Dhana ya pili inachukulia ukweli wa hitimisho.

Ni njia nyingine tu ya kusema kwamba miujiza haiwezi kutokea, kusema kwamba sheria za asili zinafanana bila kubadilika. Kwa hivyo, ni hoja ya mviringo. Hoja hiyo inadhanika kile inachodai kuthibitisha.

Kwa sababu hii, wasomi wengi hawafikirii kwamba hivi ndivyo Hume anavyokusudia kubishana. Anakusudia kutoa hoja ya kiepistemolojia zaidi, ambayo ni kwamba miujiza haiwezi kuaminika kamwe. Hii ni tafsiri laini ya Hume kuhusu miujiza, lakini bado ni hoja ngumu ambayo inahitaji kuchukuliwa kwa uzito kwa sababu matokeo yake yatakuwa muhimu kwa mtu yeyote wa kidini kwa sababu, kwa hivyo, atalazimika kuacha imani yote katika miujiza.

Hakika ingeharibu imani ya Kikristo kwa sababu ingemaanisha ufufuo wa Kristo ni kitu ambacho hatupaswi kuamini. Hivi ndivyo hoja yake inavyosema. Dhana ya kwanza ni kwamba, kwa ufafanuzi, muujiza ni tukio la nadra.

Ni dhana ya kutosha. Ikiwa miujiza itatokea, ni nadra. Pili, sheria ya asili, kwa ufafanuzi, ni maelezo ya tukio la kawaida.

Tena, hilo halipingiki. Hiyo ndiyo asili ya sheria ya asili. Inaelezea jinsi mambo yanavyoenda mara kwa mara.

Tatu, ushahidi wa kile ambacho ni cha kawaida huwa mkubwa zaidi kuliko ule wa kile ambacho ni nadra. Kwa sababu tu kile ambacho ni cha kawaida na cha kawaida ni cha kawaida zaidi, tutakuwa na ushahidi zaidi wa hilo kuliko kile ambacho ni nadra sana au cha kipekee. Nne, watu wenye busara watategemea imani zao kwa ushahidi mkubwa zaidi.

Tunapaswa kufuata mtazamo au imani ambayo ina ushahidi mwingi unaoiunga mkono. Kwa hivyo, watu wenye busara hawapaswi kamwe kuamini miujiza. Kwa hivyo hiyo ndiyo hoja.

Ndiyo, miujiza, kimsingi, inawezekana. Inawezekana kwamba muujiza unaweza kutokea, lakini haiaminiki kamwe. Huna haki zako za kiakili kuamini kwamba muujiza umetokea kwa sababu ni nadra sana na kwa sababu ushahidi wa kawaida huwa

mkubwa zaidi kuliko ule wa nadra. Hatuna haki kamwe ya kuamini kwamba dai la muujiza ni la kweli.

Kwa hivyo hiyo ndiyo tafsiri laini ya Hume au hoja ya kiepistemolojia ya Humean dhidi ya miujiza. Tuseme nini hapa? Jambo moja tunaloweza kuliona kama tatizo na hoja ya Hume ni kwamba inashughulikia tu uwezekano, si ushahidi. Baadhi ya matukio, ingawa hayawezekani sana, yana ushahidi mwingi.

Kama umewahi kucheza mchezo wa Yahtzee, ambao kimsingi ni kama kuchora poka kwa kete, huenda umemwona mtu akizungusha tano za aina yake kwenye roll moja. Nimecheza Yahtzee vya kutosha ambapo nimeona hili likitokea. Kila mtu anayecheza anafurahi na kushangaa.

Wow, roll moja na boom, sita sita tano. Uwezekano wa hilo ni kama 8,000 kwa moja. Lakini tena, ukizungumza na watu ambao wamecheza Yahtzee, ingawa uwezekano ni kinyume chake, ikiwa wamecheza Yahtzee nyingi, wameiona angalau mara moja.

Ajabu, lakini hutokea. Lakini ikiwa uwezekano ndio jambo muhimu, basi hatupaswi kamwe kuamini kwamba hilo hutokea. Naam, sawa, labda 8,000 kwa moja.

Lakini sema matukio ambayo hayawezekani zaidi, ambayo uwezekano wake ni mdogo sana. Sema uwezekano kwamba baadhi ya magaidi wangeweza kuchukua baadhi ya ndege za kibiashara, kuzitawala, na kisha kuzigonga kwenye majengo marefu zaidi duniani, kiasi kwamba majengo hayo yanaanguka chini. Je, kuna uwezekano gani wa hilo? Ni mbali sana, lakini kuna ushahidi thabiti na wa kutosha kwamba hilo lilitokea tarehe 9-11.

Kwa hivyo, bila kujali kutowezekana, tunapaswa kuamini kwa sababu ya ushahidi. Hilo linaonyesha wazi hoja ya pili, ambayo ni kwamba ukosoaji wa Hume kuhusu miujiza unathibitisha sana. Ikiwa daima si jambo la busara kuamini katika kile ambacho hakiwezekani sana, basi hatupaswi kamwe kuamini katika mambo kama vile, tuseme, mfululizo wa mabao 56 ya Joe DiMaggio.

Hilo ni tukio lingine la kihistoria ambalo haliwezekani kabisa. Alikuwa Bw. Uthabiti, kwa kweli, na baada ya mfululizo wake wa kupiga kusimama katika mchezo huo wa 57, aliendelea na mfululizo wa kupiga michezo 17. Kwa hivyo, alipata bao la msingi katika michezo 74 kati ya 75 huko.

Pia alikuwa na mfululizo mrefu sana wa kupiga katika timu ndogo, kwa hivyo alikuwa Bw. Uthabiti. Lakini uwezekano wa hili ni mdogo sana kiasi kwamba inaonekana kama, kwa masharti ya Hume, hatupaswi kuamini kwamba lilitokea. Tunaamini, na tunapaswa kuamini kwamba lilitokea kwa sababu ya ushahidi mwingi.

Kwa hivyo hiyo ingekuwa mfano mwingine. Na hatimaye, Hume hakubaliani na kanuni zake mwenyewe. Kwingineko katika uchunguzi wake kuhusu uelewa wa mwanadamu, anasema kwamba hatuwezi kujua kamwe kwamba asili ni sawa.

Hatuwezi kujua kwamba wakati ujao utafanana na wakati uliopita. Kwa hivyo, hapo, anatilia shaka imani yetu katika sheria za asili, jambo ambalo ni la kushangaza kwa sababu anavutia sheria za asili katika muktadha huu kujaribu kudhoofisha imani katika miujiza. Kwa hivyo, huwezi kuwa nayo pande zote mbili.

Huo ni mmoja wa wapiga kelele katika historia ya falsafa, usimamizi wa Hume katika suala hilo. Anatoa hoja zingine za sekondari ambazo zinalenga kudhoofisha imani katika miujiza. Mojawapo ni kwamba katika historia yote, idadi isiyotosha ya watu wenye akili na elimu wameshuhudia kutokea kwa miujiza.

Kwa hivyo hilo lingeonekana kudhoofisha imani yetu katika miujiza ikiwa ndivyo ilivyo. Jibu zuri hapa ni kutambua tu kwamba, watu wengi wenye akili na elimu ya juu wameshuhudia ukweli wa miujiza na kuishuhudia, kama Mtume Paulo na Craig Keener, ambao wamefanya uchunguzi wa kina wa kila aina kuhusu miujiza. Yeye ni msomi anayesifika sana kama ilivyo.

Anashuhudia uhalisia wa miujiza, na kila aina ya madaktari wa kisasa hufanya vivyo hivyo. Maandishi ya hivi karibuni ya Keener yenye juzuu mbili kuhusu miujiza sasa ndiyo kiwango. Ni juzuu au juzuu ya miujiza inayotumika kitaaluma, ambayo ninapendekeza sana.

Anatoa mamia ya masimulizi ya miujiza ambayo imetokea katika mabara matano tofauti. Na ni mjadala mpana sana kuhusu mada hii, tena, ambao ninapendekeza sana. Hoja nyingine ambayo Hume anatoa ni kwamba madai ya miujiza yanapatikana miongoni mwa wajinga na wasiostaarabika.

Kwa hivyo, je, hilo halipaswi kutufanya tusimame na kudhoofisha imani yoyote ya kimantiki, au inayodhaniwa kuwa ya kimantiki, kuhusu miujiza? Tunaweza kujibu hili kwa kusema kwamba, ingawa hii ni kweli kwa imani nyingine nyingi ambazo watu wenye akili na ustaarabu wanajua kuwa ni kweli, kuna mambo ya kila aina ambayo watu wasio na ujinga au wasio na ustaarabu katika tamaduni mbalimbali wanaamini ni kweli. Kwa hivyo, swali si nani anaamini kwamba miujiza fulani imetokea, lakini ni ushahidi gani wa kweli wa madai haya? Na mwishowe, madai hayo ya miujiza katika mifumo pinzani ya kidini yanadhoofishana.

Kwa hivyo, Wahindu wanaamini kwamba miujiza imetokea kulingana na mila zao. Una Wakristo hapa wanaoamini miujiza na Waislamu pale. Kwa kuwa mifumo hii ya kidini inayopingana haipatani, kimsingi inapingana kwa madai yao ya miujiza yasiyolingana.

Kwa hivyo, hupaswi kuamini katika mila yoyote ya kidini na madai yao ya miujiza. Naam, Hume anapuuza yaliyo wazi hapa, na kwamba madai ya miujiza katika baadhi ya dini yanaweza kuwa ya uongo. Labda madai ya miujiza ya dini moja ndiyo ya kuaminika, na mengi, kama si yote, madai ya miujiza katika dini zingine ni ya uongo.

Au labda ni mchanganyiko kati ya hilo na dini tofauti zinazotoa madai ya miujiza ambayo ni ya kweli, lakini mungu mmoja wa kweli anayeabudiwa na dini hii nyingine ndiye anayehusika na miujiza katika muktadha huo. Kwa mfano, kuna ripoti nyingi zinazotoka katika ulimwengu wa Kiislamu za watu wanaoona maono ya Kristo. Unajua, mtu ana ndoto kwamba mtu anamwambia kwamba mtu atakuja katika jamii kesho na rundo la vitabu, amkubali mtu huyo na kupokea vitabu hivyo, na hakika, siku inayofuata, mtu anafika na nakala 500 za Agano Jipya.

Hilo lingekuwa aina ya maono ya ndoto, labda si muujiza, lakini hakika ni uingiliaji kati usio wa kawaida. Mungu anaufanya ili kuwaleta Waislamu kwa Kristo. Lakini kuna njia zingine ambazo Mungu anaweza kutenda katika suala la kufanya miujiza katika muktadha mwingine wa kidini, na ni Mungu mmoja anayefanya hivyo katika kila kisa.

Pia, uwezekano mwingine ni kwamba wakati mwingine, unaweza kuwa na shughuli za kishetani zinazosababisha tukio ambalo linaweza kudhaniwa au kuainishwa kama la kimiujiza. Hizi zingekuwa ambazo, katika sehemu fulani, Maandiko huziita miujiza bandia. Nadhani Yesu anatumia istilahi hiyo.

Nilipata uzoefu miaka mingi iliyopita, miongo kadhaa iliyopita, nilipokuwa shule ya uzamili, na ningefanya kazi za kawaida kwa pesa katika aina ya huduma ya kukata na kutunza bustani. Mimi na rafiki yangu tungekata nyasi za mmisionari huyu mstaafu wa Kibatisti ambaye alikuwa na misheni kusini mwa Louisiana, chini katika nchi ya Cajun. Alitusimulia hadithi hii ya kuvutia ya jinsi, kadri watu katika jamii hii walivyokuwa wakizidi kuwa waongofu kwa Kristo, wakiwa Wakristo, mtaalamu wa uchawi wa eneo hilo na mmiliki wa duka alikuwa akikata tamaa kwamba watu walikuwa wakizidi kupungua hamu ya kununua bidhaa zake, mbao zake za Oujia na kadi za tarot na kadhalika.

Alikasirika na hili, na akamwona mmisionari Mbatizaji akipita siku moja na akasema, lazima ujivunie sana kwa kuwafanya hawa wote Wakristo waongofu. Alisema najisikia vizuri kuhusu hilo. Watu wanamjia Kristo, na hiyo ni habari njema.

Natumaini utafanya hivyo pia. Jamaa huyo anasema, hapana. Anasema, Mungu wangu ana nguvu zaidi kuliko Mungu wako.

Mmisionari anasema, ee kweli? Anasema, ndio. Kulikuwa na mbwa aliyekufa pale. Kulikuwa na mbwa aliyemwa na nyoka, na alikuwa amekufa kando ya barabara.

Hata rigor mortis alikuwa ameingia. Alikuwa amevimba. Alisema nitamfufua mbwa huyo kutoka kwa wafu.

Rudi kesho. Itakuwa hai. Mmisionari alisema, sawa.

Siku iliyofuata , anarudi. Hakika, mbwa huyo ameketi kwenye ukumbi wa nyumba ya jamaa huyo, bado amevimba kidogo. Macho mekundu, anaonekana amechoka, anaonekana kama kifo kimepashwa joto, nadhani kihalisi.

Lakini hai sana. Na hivyo mmiliki wa duka la uchawi anasema, Nilikuambia Mungu wangu ana nguvu zaidi kuliko Mungu wako. Unajaribu kufanya hivyo.

Na mmishonari akasema, sijawahi kusema kwamba haiwezi kufanyika. Kupitia nguvu za kishetani, kuna kila aina ya mambo ambayo yanaweza kufanywa ambayo ni ya ajabu kama haya. Lakini tofauti kati ya Mungu wangu na Mungu wako ni kwamba Mungu wangu anataka kukuokoa na kukupa uzima wa milele.

Mungu wako anakuchukia, na anataka kukuona kuzimu. Na hivyo siku na wiki zilipita, na hatimaye, mchawi huyo akawa Mkristo. Nao walisherehekea wokovu wake kwa kuchoma vifaa vyake vyote.

Na mmisionari alisema kwamba walipoirundika, ilikuwa na urefu wa kama futi tatu hivi. Waliimimina petroli na kuichoma. Na ilikuwa sherehe kubwa.

Ding dong, mchawi, ameongoka. Na ni hadithi ya kufurahisha sana. Lakini inaonyesha jinsi kuna uwezekano wa miujiza bandia.

Na kuna mfano wa kibiblia kwa hilo katika Agano la Kale. Musa alifanya miujiza fulani, na kisha kulikuwa na watendaji mbalimbali wa uchawi ambao walihusishwa na mahakama ya Farao. Waliweza kuiga miujiza hiyo kwa nguvu za Shetani.

Kwa hivyo, mtu anahitaji kuwa macho na mwenye utambuzi linapokuja suala hilo. Lakini ni kategoria muhimu ambayo nadhani inaweza kuelekeza mawazo yetu kuhusu mada hii. Kwa hivyo hayo ni mawazo machache kuhusu miujiza, ukosoaji wa Hume kuhusu miujiza, na matatizo ya hoja yake pia.

Huyu ni Dkt. James Spiegel katika mafundisho yake kuhusu Falsafa ya Dini. Huu ni kipindi cha 13, Miujiza.